

Юхименко Т. В.

*аспірант, кафедра фінансів, Університет банківської справи Національного банку України,
Україна; e-mail: tania.iukhymenko@gmail.com*

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Анотація. У статті досліджено основні теоретичні засади інноваційного розвитку банківської системи та проаналізовано елементи, на яких він базується, а саме інноваційний потенціал, інноваційну політику та банківські інновації. Проаналізовано підходи до визначення поняття «банківські інновації» та запропоновано власне визначення терміну «інноваційний розвиток банківської системи».

Ключові слова: інноваційний розвиток банківської системи, банківські інновації, фінансові інновації, інноваційний потенціал банку, стратегічний розвиток.

Формул: 0; рис.: 0; табл.: 0; бібл.: 14

Iukhymenko T. V.

*graduate student, Department of Finance, The University of banking of the National Bank of
Ukraine, Ukraine; e-mail: tania.iukhymenko@gmail.com*

THEORETICAL BASIS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF BANKING SYSTEM

Abstract. The article examines basic theoretical principles of innovative development of the banking system and analyzes the elements on which it is based, such as the innovative potential, innovation policy and banking innovation. Analysis of the theoretical approaches to banking innovations of domestic and foreign scholars are provided in the article. The main approaches to the definition of "banking innovation" were considered among which were allocated product, process and institutional. Author offered own definition of the term "innovative development of banking system" as steady, deliberate process that ensures competitiveness and economic efficiency of the banking system under the influence of the synergetic effect of external and internal factors on the basis of a balanced system of innovation, which is the criterion for the transition to a new supply of products and services.

Keywords: innovative development of banking system, banking innovation, financial innovation, innovative potential of the bank, strategic development.

Formulas: 0; fig.: 0; bibl.: 14

JEL Classification: O 31, E 42, E 50, G 21

Юхименко Т. В.

*аспірант, кафедра фінансов, Університет банківського дела Національного банку України,
Україна; e-mail: tania.iukhymenko@gmail.com*

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ

Аннотация. В статье исследованы основные теоретические основы инновационного развития банковской системы и проанализированы элементы, на которых оно базируется, а именно инновационный потенциал, инновационную политику и банковские инновации. Проанализированы подходы к определению понятия «банковские инновации» и предложено собственное определение термина «инновационное развитие банковской системы».

Ключевые слова: инновационное развитие банковской системы, банковские инновации, финансовые инновации, инновационный потенциал банка, стратегическое развитие.

Формул: 0; рис.: 0; табл.: 0; библи.: 14

Вступ. Тенденції, що останнім часом спостерігаються на ринку банківських послуг (фінансова глобалізація, підвищення законодавчих вимог, конкуренція з інших галузей), змушують банки шукати нові шляхи зміцнення конкурентної позиції та підвищення власної ефективності. Серед таких шляхів варто виділити забезпечення інноваційного розвитку банківської системи. Оскільки це поняття є новим та недостатньо дослідженим, постає завдання розроблення теоретичного підґрунтя та його детермінації зокрема. Формування теоретичних засад має дуже важливе значення не тільки для банків, а й для регуляторів, адже саме вони займаються створенням відповідних законодавчих умов інноваційного розвитку.

Проблеми інноваційної діяльності банків тривалий час досліджуються вітчизняними та зарубіжними вченими, серед яких Мишкін Ф. С., Туфано П., Сінкі Дж. Ф., Кох Т., Роуз П., Пантелеєва Н.М., Єгоричева С.Б., Діденко О.М. та інші. Проте всі вони розглядають окремі питання інновацій у банках, а проблеми інноваційного розвитку залишаються невирішеними.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз та розроблення теоретичних засад інноваційного розвитку банківської системи. Об'єктом дослідження є процеси розвитку банківського сектору економіки. Предмет дослідження - теоретичні аспекти інноваційного розвитку банківської системи. Для досягнення визначеної мети у статті використано методи наукової абстракції та логічного узагальнення, методи аналізу, синтезу, індукції та дедукції, методи структурно-логічного та семантичного.

Результати. Реалізація інноваційних перетворень у банківському секторі є невід'ємною частиною його розвитку, адже вона приводить до підвищення конкурентоспроможності банківської системи; забезпечення оптимізації банківських операцій; задоволення потреб клієнтів та розширення асортименту послуг; генерування доходів з нових джерел, зростання рентабельності та ефективності тощо. Звісно впровадження інновацій часто стає причиною агресивного прийняття ризиків, зниження стандартів обслуговування, використання ненадійних або спекулятивних інструментів. Створення банківських інновацій часто пов'язується з необхідністю подолання кризових явищ, що час від часу виникають у банківських системах. Кризи розкривають найбільш актуальні проблеми функціонування банків, змінюють склад клієнтури, змушують модернізувати стратегії, тим самим активізуючи інноваційну спрямованість банківського бізнесу. Тому банкам дуже важливо забезпечити стійкий інноваційний розвиток, що спрямований на постійне вдосконалення системи, задоволення потреб клієнтів та зростання ефективності діяльності.

Формування теоретичних засад та детермінація понять має дуже важливе значення для розроблення рекомендацій банківським установам і їх регуляторам, оскільки саме останні мають забезпечити умови та процедури для зниження ймовірності виникнення небажаних наслідків, пов'язаних з інноваціями.

У сучасній економічній літературі поняття інноваційного розвитку банківської системи практично не досліджено. В основному автори приділяють увагу інноваційному розвитку виробничих підприємств або економіки в цілому. Більшість досліджень стосовно інновацій проводяться у виробничій сфері. Цей ухил у бік виробництва є досить суперечливим, особливо з урахуванням зниження його ролі в розвинених суспільствах [1]. Вивчаючи інновації у банківському секторі варто відмітити, що існують значні відмінності у діяльності виробничих компаній та банків, оскільки останні за своєю природою є достатньо консервативними та традиційними організаціями, що зумовлено необхідністю формування іміджу стабільних інститутів та забезпечення довіри клієнтів.

У процесі інноваційного розвитку банки можуть стикатися з різноманітними проблемами. Проте науковці виявили певні особливості та закономірності, що діють при впровадженні банківських та фінансових інновацій.

По-перше, такі інновації, як правило, характеризуються високою динамікою, що стосується також реалізації їхніх ризиків [2, с. 6]. До того ж використання інновацій може бути корисним на одному ринку, і в той же час викликати негативні наслідки на іншому.

По-друге, фінансові або банківські інновації можуть викликати появу додаткових нововведень. Мертон Р. запровадив термін «ефект фінансової інноваційної спіралі», щоб описати цей процес [3, с. 12-22]. Він зазначив, що розвиток ринку стандартизованих продуктів часто потім призводить до появи більш індивідуальних продуктів.

По-третє, різні настрої, за якими споживачі приймають фінансові продукти можуть самі впливати на ймовірність позитивного або негативного результату. Очевидно, що це може призвести до проблем у галузі фінансових інновацій, зокрема, в галузі кредитування та інвестицій [2].

Серед нечисленних досліджень проблем інноваційного розвитку комерційних банків варто виділити роботу українських науковців Князя С., Неклюдової Т. та Бодаковського В., які під цим терміном розуміють процес отримання очікуваних економічних, соціально-психологічних та інших змін, зумовлених піонерськими або раціоналізаторськими рішеннями власників і управлінських працівників на засадах застосування системного або ситуаційного підходів. Вони зазначають, що найвищого рівня інноваційного розвитку досягають ті банківські установи, які розробляють креативні ідеї і впроваджують продуктіві, технологічні та управлінські інновації на засадах системного підходу, адже цей підхід забезпечує адекватність причинно-наслідкових зв'язків між проблемами забезпечення конкурентоспроможності комерційних банків, факторами, які впливають на досягнуті значення показників економічної діяльності, рівень інноваційного потенціалу, можливості комерційних банків щодо його реалізації, результативність ухвалених інноваційних рішень тощо [4]. Такий підхід до визначення поняття є досить цікавим, оскільки він враховує особливості здійснення інноваційних процесів та функціонування системи, проте він розглядає лише внутрішні джерела забезпечення інноваційного розвитку, а вплив ринкових умов практично не враховується.

За результатами дослідження встановлено, що забезпечення інноваційного розвитку банку знаходиться в тісному взаємозв'язку зі стратегічним управлінням банку, оскільки вибір інноваційної стратегії визначає подальший напрямок його діяльності. Кравченко І., Багратян Г., Мазіна Є. досліджують проблеми стратегічного розвитку, під яким розуміють такий поступ економіки, який ґрунтується на продуманій політиці, що забезпечує максимально досягну рівномірну соціальну, регіональну і галузеву дисперсію [5]. Редька С. виділяє певні підходи до стратегічного розвитку банку, серед яких силові (віолентні), нішеві (патентні), пристосувальні (комутантні), піонерні (екселерентні) стратегії [6]. Стратегічний та інноваційний розвиток мають спільні цілі – забезпечення конкурентоспроможності та ефективності бізнесу, та інструментарій, тому часто їх досить важко виокремити.

Інноваційний розвиток банківської системи забезпечується його інноваційним потенціалом та реалізацією ефективної інноваційної політики. Погляди науковців на інноваційний потенціал банківської системи здебільшого збігаються та доповнюють один одного. Під інноваційним потенціалом банку розуміють цілеорієнтовану комбінацію його інноваційних ресурсів та потенційних можливостей, які за певних діючих внутрішніх і зовнішніх чинників інноваційного середовища можуть бути

спрямовані на підвищення його конкурентоспроможності та стратегічного успіху [7]. Інноваційний потенціал банківської системи визначається синергією інноваційного потенціалу елементів інституціональної структури. Проявом інноваційного потенціалу є банківські інновації, які можуть бути різними за формою представлення та цільовим орієнтиром [8].

Інноваційна політика банку детермінується як послідовна система заходів, що спрямовані на досягнення довгострокової мети розвитку. Ці заходи пов'язані із запровадженням банківських інновацій, до яких входять нові методи роботи, банківські продукти і послуги для посилення і розширення клієнтської бази та підвищення стратегічної конкурентоспроможності банку [9]. Розроблення інноваційної політики має передувати будь-якому інноваційному процесу, адже вона визначає обсяг, структуру, джерела та напрямки вкладів на основі використання нововведень у сфері технологій, сучасного банківського досвіду.

Інноваційний розвиток банківської системи забезпечується впровадженням банківських інновацій. Наразі дослідники не дійшли до єдиного трактування поняття «банківська інновація». Крім того, поряд з цим терміном можна зустріти термін «фінансова інновація», який вживається дещо частіше. Це пояснюється тим, що банківська система являє собою найважливішу складову фінансового сектору економіки. Проте, різниця між цими категоріями існує – фінансові інновації є ширшим поняттям, що, окрім банківських, включає в себе й інновації небанківських установ [10]. У той же час, банківські інновації також можуть бути не тільки фінансовими, а й технологічними, організаційними, маркетинговими тощо.

Враховуючи різноманітність підходів до визначення поняття банківських інновацій, доцільно розглянути основні з них та виділити їх слабкі та сильні сторони.

Цікавим є визначення Єгоричевої С. Б., яка розглядає банківські інновації як удосконалення, оновлення напрямків та інструментів діяльності банку, тобто будь-які зміни, що покращують якісну основу відтворення банківських послуг. Банківська інноваційна діяльність орієнтована на гармонізацію інтересів банку, споживачів та суспільства у цілому у рамках створення продуктів та послуг більш високої цінності, ніж у конкурентів [11]. Недоліком такого підходу є те, що автор недостатньо уваги приділяє створенню революційних інновацій, які не існували на ринку та забезпечують задоволення латентних потреб споживачів та банківської системи.

Інші українські вчені (Поповенко Н., Марченко Н.) під банківськими інноваціями розуміють «реалізований у формі нового банківського продукту або операції кінцевий результат інноваційної діяльності банку». Продуктового підходу дотримуються також і російські дослідники: Медведева Г.І., Вікулов С. В., Кох Л. В., Зубченко Л. В., Семікова П. Але таке визначення є досить обмеженим і не враховує всю специфіку впровадження інновацій в банківському секторі. У підтвердження критики продуктового підходу варто зазначити, що деякі зарубіжні автори хоча і підкреслюють необхідність практичної реалізації зміни, але вважають інновацією впровадження в практику, здійснення і використання ідеї, пропозиції, моделі.

Більшість науковців та практичних фахівців погоджуються, що банківською інновацією є результат діяльності банку, спрямованої на отримання додаткових доходів у процесі створення сприятливих умов формування та розміщення ресурсного потенціалу за допомогою нововведень, що сприяють клієнтам в отриманні прибутку. Як правило, більшість банківських інновацій створюються у таких випадках: 1) зміна факторів, що визначають попит; 2) зміна факторів, що визначають пропозицію; 3) опір регулятивним змінам та прагнення послабити законодавчий тиск. Важливим недоліком такого підходу є орієнтація на отримання додаткових доходів. Досвід світової

фінансової кризи показав, що це може бути небезпечно та призвести до значних негативних наслідків та структурних змін.

Досить самобутнім є інституційний підхід до банківських інновацій, що запропонували Яковенко С. Н. та Тимченко А. А. Під цим терміном вони розуміють методи інституційної організації банківських процесів і моделей їх поведінки в сучасному фінансовому світі, що знаходять своє вираження в появі нових банківських технологій, послуг, продуктів, націлених на зростання ефективності діяльності комерційного банку та її соціальної складової [12]. Але, знову ж таки, і цей підхід має недолік – ігноруються потреби ринку.

Безделев В. А. дотримується процесного підходу до трактування цього поняття та розглядає його як поетапну зміну, що реалізує нові ідеї, винаходи, методи, технології, націлену на економічний і (або) соціальний ефект, що застосовується на ринку в умовах ризику, невизначеності та конкурентної боротьби з метою впровадження і використання нових видів продуктів, послуг, ринків і (або) нових форм організації діяльності комерційного банку [13]. Таке визначення є досить повним, проте інноваційний розвиток банку не можливо описати лінійними процесами, тому, на нашу думку, його доцільно розширити, застосувавши системно-процесний підхід.

Для того, щоб підкреслити відмінність між банківськими та фінансовими інноваціями, розглянуто трактування останніх. За визначенням Світового економічного форуму [14] фінансові інновації являють собою акт створення та подальшого розповсюдження нових фінансових інструментів, технологій, установ, ринків, процесів та бізнес-моделей, у тому числі нове застосування існуючих ідей в іншому контексті ринку. Це визначення є досить широким, оскільки воно включає в себе інновації у фінансовій сфері незалежно від того, чи їх джерелом є регулюючий інститут, член фінансового співтовариства або тіншового банківського сектору, або окремий винахідник. Схожої думки дотримуються й відомі науковці Лернер Дж. та Туфано П. [2]. Проте, жодне визначення не може цілком охопити всю складність інновацій у сфері фінансових послуг, де один новий продукт може об'єднувати різні інноваційні властивості, а саме функціональність, маркетинг, орієнтованість на клієнта та допоміжну інфраструктуру. Поняття «інновації», застосовується до всіх нововведень у всіх сферах функціонування банку, володіє певним позитивним економічним або стратегічним ефектом.

Відмінності в підходах до визначення банківських інновацій викликані перш за все тим фактом, що в них використовуються різні критерії. У першому випадку розглядається роль інновацій як джерела появи нових банківських продуктів, у процесному підході відображена специфіка їх генерування та організації, а інституційний підхід передбачає, що трансформація ролі комерційних банків у глобалізованому фінансовому світі є вже сама по собі інноваційним процесом, а її різні прояви полягають у появі, становленні та розвитку нових інституційно-організаційних форм банківської справи.

Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що реалізація інноваційних перетворень має свою специфіку в банківській системі. Навіть поняття банківських інновацій дуже відрізняється від традиційних підходів до інновацій у виробничій сфері. Відповідно проблеми інноваційного розвитку банківської системи потребують детального вивчення та розробки теоретичних та практичних рекомендацій для успішного вирішення. Тому на основі проведеного аналізу наукової літератури з проблем інноваційного розвитку в банківській сфері автором запропоновано власне визначення цього поняття, що ґрунтується на системно-процесному підході. Отже, інноваційний розвиток банківської системи – це стійкий, цілеспрямований процес, що забезпечує підвищення конкурентоспроможності та економічної ефективності банківської системи під впливом синергетичної дії зовнішніх та внутрішніх факторів на

основі збалансованої системи впровадження інновацій, критерієм якого є перехід на якісно новий рівень пропозиції продуктів та послуг. Перевагами такого підходу є охоплення усіх сфер інноваційного розвитку та середовища банківської системи, що дуже важливо при розробленні теоретико-методологічних рекомендацій та важелів законодавчого регулювання.

Висновки. У статті досліджено основні теоретичні засади інноваційного розвитку банківської системи та проаналізовано елементи, на яких він базується, а саме інноваційний потенціал, інноваційну політику та банківські інновації. Проаналізовано підходи до визначення поняття «банківські інновації», серед яких виділено продуктовий, процесний та інституційний. На основі проведеного аналізу автором запропоновано власне визначення терміну «інноваційний розвиток банківської системи» як стійкого, цілеспрямованого процесу, що забезпечує підвищення конкурентоспроможності та економічної ефективності банківської системи під впливом синергетичної дії зовнішніх та внутрішніх факторів на основі збалансованої системи впровадження інновацій, критерієм якого є перехід на якісно новий рівень пропозиції продуктів та послуг.

Враховуючи, що проблеми інноваційного розвитку досліджені недостатньо, виникає необхідність продовжити вивчення особливостей цього явища в банківській системі, удосконалити класифікацію його елементів, обґрунтувати методи і показники його оцінювання.

Література

1. Pennings, J. M. The diffusion of technological innovation in the commercial banking industry [Text] / J. M. Pennings, F. Harianto // *Strategic Management Journal*. – 1992. – Vol. 13. – P. 29–46.
2. Lerner, J. The Consequences of Financial Innovation: A Counterfactual Research Agenda [Text] / J. Lerner, P. Tufano // *Annual Review of Financial Economics*. – 2011. – № 3. – P. 120.
3. Merton, R. Financial innovation and economic performance [Text] / R. Merton // *Journal of Applied Corporate Finance*. – 1992. – № 4. – P. 12–22.
4. Князь, С. Характеристики інноваційного розвитку комерційних банків з позиції системного підходу [Електронний ресурс] / С. Князь, Т. Неклюдова, В. Бодаковський // *Ефективна економіка*. – 2010. – 20 жовтня. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>.
5. Кравченко І. Банківська система та проблеми стратегічного розвитку [Текст] / І. Кравченко, Г. Багратян, Є. Мазіна // *Вісник Національного банку України*. – 2012. – № 1. – С. 7–10.
6. Редька, С. І. Стратегічні інноваційні підходи до підвищення конкурентоспроможності банку в сучасних економічних умовах [Текст] : Матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання підвищення конкурентоспроможності держави, бізнесу та освіти в сучасних економічних умовах», 14–15 лютого 2013 р. : У 3-х т. Т. 3. – Полтава, 2013. – С. 30–32.
7. Бербенець, О. І. Щодо проблеми формування інноваційного потенціалу банків України [Електронний ресурс] / О. І. Бербенець, Я. Є. Задорожна, Я. І. Заяц // Матеріали Інтернет-конференції «Соціум. Наука. Культура». – 2007. – Режим доступу: <http://intkonf.org/berbenets-oi-zadorozhna-yaе-zayats-yai-schodo-problemi-formuvannya-innovatsiyogo-potentsialu-bankiv-ukrayini/>.
8. Пантелеєва, Н. М. Інтелектуальні технології для розвитку інноваційного потенціалу банківської системи [Текст] / Н. М. Пантелеєва // *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. – 2012. – Вип. 1, Т. 2. – С. 237–242.
9. Кузнцова, А. Я. Банківський сектор України як джерело фінансування інвестиційно-інноваційної діяльності [Текст] / А. Я. Кузнцова, Я. Т. Карпа // *Вісник Національного банку України*. – 2004. – № 1 (95). – С. 60–63.
10. *Innowacyjne technologie zaradzania antykrzysowego* [Text] : monografia / S. K. Ramazanow, L. W. Lewasheva, O. P. Stepanenko, L. A. Tymaszowa, J. J. Zakrewski ; Pod red. prof. S. K. Ramazanowa. – Warszawa ; Lugansk ; Kijow : Reznikov V.S., 2011. – 368 s.
11. Єгоричева, С. Б. Банківські інновації [Текст] : навч. посіб. / С. Б. Єгоричева. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 208 с.
12. Яковенко, С. Н. Финансовые инновации в деятельности коммерческих банков: теоретико-экономические аспекты [Электронный ресурс] / С. Н. Яковенко, А. А. Тимченко // *Современные проблемы науки и образования* – 2013. – № 2. – Режим доступа: <http://www.science-education.ru/pdf/2013/2/53.pdf>.
13. Безделев, В. А. Развитие финансовых инноваций в российских коммерческих банках [Текст] : автореферат дис. ... канд. экон. наук. – Ростов-на-Дону. – С. 13.
14. Wyman, O. Rethinking Financial Innovation. Reducing Negative Outcomes While Retaining The Benefits [Electronic resource] // *World Economic Forum report*. – 2012. – 92 p. – Available at: www.weforum.org.

Стаття надійшла до редакції 13.08.2013

© Юхименко Т. В.

References

1. Pennings, J., & Harianto, F. (1992). The diffusion of technological innovation in the commercial banking industry. *Strategic Management Journal*, 13.
2. Lerner, J., & Tufano, P. (2011). The Consequences of Financial Innovation: A Counterfactual Research Agenda. *Annual Review of Financial Economics*, 3.
3. Merton, R. (1992). Financial innovation and economic performance. *Journal of Applied Corporate Finance*, 4, 12–22.
4. Knyaz, S., & Neklyudova, T., & Bodakovskyy, V. (2010). Kharakterystyky innovatsiynoho rozvytku komertsyynykh bankiv z pozytsiyi systemnoho pidkhodu. *Efektivna ekonomika*. Available at <http://www.economy.nayka.com.ua>
5. Kravchenko, I., & Bahratyan, H., & Mazina, Ye. (2012). Bankivska systema ta problemy stratehichnoho rozvytku. *Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy*, 1, 7–10.
6. Redka, S. I. (2013). *Stratehichni innovatsiyni pidkhody do pidvyshchennya konkurentospromozhnosti banku v suchasnykh ekonomichnykh umovakh*. Mizhnarodna nauково-praktychna konferentsiya «Aktualni pytannya pidvyshchennya konkurentospromozhnosti derzhavy, biznesu ta osvity v suchasnykh ekonomichnykh umovakh». Poltava, 30–32.
7. Berbenets, O. I., & Zadorozhna, Ya. Ye., & Zayats, Ya. I. (2007). *Shchodo problemy formuvannya innovatsiynoho potentsialu bankiv Ukrainy*. Internet-konferentsiya «Sotsium. Nauka. Kultura». Available at <http://intkonf.org/berbenets-oi-zadorozhna-yae-zayats-yai-schodo-problemi-formuvannya-innovatsiynogo-potentsialu-bankiv-ukrayini>
8. Pantyelyeyeva, N. M. (2012). Intelektualni tekhnolohii dlya rozvytku innovatsiynoho potentsialu bankivskoi systemy. *Teoretychni i praktychni aspekty ekonomiky ta intelektualnoyi vlasnosti*, 1, 237–242.
9. Kuznyetsova, A. Ya., & Karpa, Ya. T. (2004). Bankivskiy sektor Ukrainy yak dzherelo finansuvannya investytsiyno-innovatsiynoi diyalnosti. *Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy*, 1 (95), 60–63.
10. Ramazanow, S. K., & Lewasheva, L. W., & Stepanenko, O. P., & Tymaszowa, L. A., & Zakrewski, J. J. (2011). *Innowacyjne technologie zarzadzania antykryzysowego*. Warszawa; Lugansk; Kijow: Reznikov V. S.
11. Yehorycheva, S. B. (2010). *Bankivski innovatsii*. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury.
12. Yakovenko, S. N., & Tymchenko, A. A. (2013). Finansovye innovatsii v deyatelnosti kommercheskikh bankov: teoretiko-ekonomicheskie aspekty. *Sovremennyye problemy nauki i obrazovaniia*, 2, Available at <http://www.science-education.ru/pdf/2013/2/53.pdf>
13. Bezdelev, V. A. *Razvitie finansovykh innovatsii v rossiiskikh kommercheskykh bankakh*. Avtoreferat diss. kand. ekon. nauk. Rostov-na-Donu.
14. Wyman, O. (2012). *Rethinking Financial Innovation. Reducing Negative Outcomes While Retaining The Benefits*. World Economic Forum report. Available at www.weforum.org

Received 13.08.2013

© Iukhymenko T. V.